

ВАЉЕВО 11-18. СЕПТЕМБАР 1987.

ТЕШЊАРСКИ ПАСОЖИША

број: 1

20

ГОДИНА I

ЦЕНА ЛИСТУ
6 ДИН. ГОД.
3 ДИН. ПО ГОД.
МЕСЕЧ. 50 пр.д.

Дакле, коначно у оном правом смислу - народни празник!

Ове јесени - излазимо у Тешњар огрнут новим, празничким рухом. То је по први пут народни празник у оном правом смислу. Није само тешка економска ситуација разлог зашто смо скромни у свечарењу - разлог лежи и у нашем схватању света: много тога се изменило; двадесети век је на искрају. Бацимо поглед уназад да видимо шта смо то учинили? Колико је остало до двекиладите?

уредник

Свог 13. септембра наизма се 43. година од ослобођења Ваљева. Тај дан обележаван је увек уз низ свечаности, свечаним ручковима, скупим програмима, и бројним гостима са стране. Озогодишње обележавање Дана Ослобођења биће сасвим другачијег карактера. По први пут биће народног карактера без икаквог свечарења.

Биће то права и јединствена прилика да сви радни људи кроз одређене садржаје нађу у њему своје право место.

Главна места дружења и догађања биће отворени простори у граду.

Највећи део биће остварен у старој ваљевској чаршији - Тешњару. На

разним местима у овом делу града са доста аутентичности из прошлог

века организоваће се програми разноврсних културних, привредних и

туристичких садржаја. Место на коме се сваке вечери окупљају млади

Ваљева биће наредних седам дана у центру пажње. Током седам дана

тражења програм је замишљен као приказ свеукупног стваралаштва и

очекује се, с обзиром на лепо време излазак људи на улице.

Вечери ће почети промоцијом књиге о занатству у ваљевском крају.

Биће организовано и вече градско старе песме и романси. Планиране су

и вечери посвећене драмском стваралаштаву уз извођење пригодних ко-

мада. Своје место имаће дузачи и гуслари.

Д. Миловановић

ТЕШЊАРСКИ СПОМЕНИК ГРУЈИЦИМА

Тамо где се пут што вијуга испод брда Видрак, улива у градске токове, на малом тргу стрме тешњарске раскрснице - споменик је породици Грујић.

Овим необичним идејним радом самоуког вајара Богосава Живковића град Ваљево се одужује радничкој породици која се доселила уочи другог светског рата и настанила у Тешњару, а нестала - пре ослобођења...

Једна жена и троје деце. Самохрана мајка Милица - Милуша Грујић, домаћица, пореклом из Црне Горе, удовица са троје деце, од првих дана покрета свесно је сарађивала са илегалцима и борцима НОР-а, давала им храну, одећу, прихватила их и крила ...

Ухватили су је четници и, са још троје припадника покрета, затворили у један чардак, у Бујачићу. Извели су их у ноћи, 12. септембра 1944. године и заклали у вртаци, у селу Драчић. Деца њена тад већ нису била жива. Ниједно!

Зверски су је мучили, одсецали јој дојке - "јер су храниле комунисте"...И заклали. Само два дана касније - Ваљево је ослобођено...

Старији син, Слободан - Њора био је ученик пољопривредне школе у Ваљеву и још тада припадао омладини напредних идеја. За време рата је хапшен, затваран. Погинуо је у околини Зајечара, 1943. године.

Млађи син Драгољуб - Драго, био је ученик гимназије у Ваљеву и још пре рата скојевац. Због напредних идеја био је истеран из школе. Међу првима је ступио у Ваљевски партизански одред. Касније је био курир Врховног штаба. Погинуо је 1942. године, у Херцеговини.

Берка, јединица, Зорка - Зора, била је ученица гимназије у Ваљеву, а за време рата радила је извесно време у фабрици "Вистад". Била је члан СКОЈ-а, врло активна, све до хапшења, у позадинском граду илегале.

По хапшењу је спроведена у логор у Шапцу. Стрељана је 1942. године.

Рат их је збрисао. Целу породицу! Остаје наше сећање и овај подсетник будућима...

Светлана Јевтић - Петронић

БОРБА ЗА СПАС СТАРЕ ЧАРШИЈЕ

(ТГ): Можете ли рећи од када датирају први покушаји заштите Тешњара, прве идеје о томе да овај део Ваљево може и требало би да постане важан у културним збивањима града?

- По мом сећању, а и неким знаним чињеницама, има преко двадесет година од када се чине покушаји да се Тешњар заштити, не само акцијама чувања и одржавања, већ и законском регулативом. Први иницијатори ових покушаја били су ваљевски ентузијастички, интелектуалци, грађани привржени свом граду, који су дубоко осећали и веровали да треба сачувати од пропадања стара градска језгра културе. Треба знати да је Тешњар једина чаршија балканско-грађанског типа у Србији. То је у пуном смислу - благо.

(ТГ): Када је постигнут први званичан договор о овој акцији очувања вредног?

- Најпре је уређење тешњарске улице, у комуналном смислу, ушло у Петогодишњи програм (обухватао је период од 1980.- 1985.г.) уређења градских улица, у оквиру делатности ове СИЗ-е. Практично, радови у Тешњару датирају од 1984. године.

(ТГ): Ко су учесници - носиоци ове акције?

- Први материјални носилац акције је била ова Заједница. Она је финансирала инфра-структуру, односно послове на решавању низа проблема, као што су канализација, измештање електричних стубова и слично, да би тако били створени први услови за ревитализацију старе чаршије. Затим је, на иницијативу Скупштине општине Ваљево и овог СИЗ-а, основан Завод за заштиту споменика културе и данас је он, са овом Заједницом, даљи носилац акција на очувању Тешњара. Слободно могу рећи - жеља да се сачува Тешњар директно је утицала на оснивање Завода и ево, допринела да град добије још једну вредну, итекако потребну установу.

(ТГ): Да ли су током ове акције искрсли неки већи неспоразуми или дилеме?

- Официјално, није било неких отпора овој акцији. Чак је добила пуну подршку, уз потпуно разумевање даљих проблема и напора које овај посао носи. Такву подршку пружили су јој, пре свега делегати Скупштине бившег СИЗ-а комуналних делатности и уређења градског земљишта, а затим и делегати Скупштине садашњег СИЗ-а за становање, комуналне делатности и уређење градског земљишта, као и чланови њеног Извршног одбора. Наравно, као и у сваком већем послу, везаном за град у целини, или његове делове, јављају се сумњивци који у корену побуда оваквог ангажовања виде - нечији лични интерес. То, свакако, може да смета, али је ова акција већ својим првим резултатима значила демант.

(ТГ): Да ли Вам је познато како реагују становници Тешњара?

— Један сам од њих и свакодневно сведок њихове свесрдне сарадње са Заводом за заштиту споменика културе. Корист је обострана. Рецимо, занатлијама из Тешњара, који учествују у уређењу фасада својих кућа, заједно са Заводом, биће - сразмерно том делу трошкова - умањен порез. Спремност је ту, грађани се труде да допринесу даљем животу Тешњара. Једино им тешко пада забрана саобраћаја, но она је нужна.

(ТГ): Шта је, заправо, до сада урађено, мимо обезбеђења примарних услова за ревитализацију и шта је још у скорим плановима?

— Починемо, ово, Тешњарским вечерима замишљеним у духу старе градске, босемске атмосфере... Затим, одмах после 15. септембра, почеће радови на уређењу Кеја Првог устанка. Градњу Кеја финансираће овај СИЗ, са Заводом за заштиту споменика културе. Поред тога, ове године су откупљена две зграде које ће се адаптирати и ревитализовати. Једна је предвиђена за "цепни биоскоп" - Кинотеку, а намена друге биће примерена даљим културним потребама. Затим, на локацији раније Друге здравствене станице, у Заводу је урађен идејни пројект према старим фотографијама Ваљева. Биће ту четири плаца дата на јавну лицитацију, а будући власници мораће да поштују пројект (приземља су намењена локалима, а на спратовима је стамбени простор).

Такође, на локацији садашње РО "Стандард" (Лимари), којој тече отказни рок, расписане се конкурс за изградњу антикварнице... У неким даљим идејама је налажење погодног места, на коме би се одређеног дана одржавала сваштарска пијаца, жаргоном - бувљак. Идеја је много, видећемо...

(ТГ): По вашем мишљењу, да ли је опстанак Тешњара, његова даља културолошка судбина, ичим угрожен и од чега зависи?

— Желим да нагласим да су већ до сада уложена заиста огромна друштвена средства и да је ова акција наишла на велико одобравање целе културне јавности Србије.

Ипак, све је ово само још иницијална акција, тек су то први кораци. Добро је што су подухвати из комуналне делатности срећно спојени са ангажманом Завода за одржавање културних језгара. Међутим, потребно је да се укључе и многи други актери, неопходни за овакав подухват. Ако се то реализује, ако се истраје, издржи - верујем да ћемо сачувати ово благо Ваљева.

разговор водила: Светлана Јевтић-Петронић

КУЛТУРА

ИНТЕРВЈУ - ДРАГАН ПОПОВИЋ

ЗА ПРАВА МЕРИЛА У ШКОЛСТВУ И КУЛТУРИ

Драган Поповић је директор основне школе у Лесковицама, истовремено стални сарадник угледног београдског часописа "Идеје". Ово је прилика да од њега чујемо нешто више о садашњем стању школства, као и о културном тренутку Ваљева, пошто је саговорник непосредни учесник културног живота града.

(ТГ): Планирана рационализација школске мреже на нашем подручју није успела, због по којој зна који пут претпостављања сопствених интереса општим. Резултат тога је, између осталог, и лош материјални положај школства. На који начин школство може доћи у повољнији статус, потребан не само њему већ и друштву?

- Када се ради о рационализацији школске мреже средњег образовања, онда је њен проблем далеко сложенији него када је у питању основно образовање. Из разлога што средње образовање представља групацију регионалних средњошколских центара. То је простор где су општински интереси често у супротности са стварним потребама друштва за постојањем одређених школских центара. То потврђује када се ради о сиромашној општини која нису у стању да финансирају школство на својој територији. Рационализација основног образовања на подручју општине Ваљево делимично је извршена Самоуправним споразумом о преузимању радника. Међутим, ја мислим да је право решење у комплетној интеграцији свих школа, а не у парцијалним решењима која би имала за последицу гашење субјективитета, рецимо, сеоских школа. Ово из разлога што је Скупштина општине Ваљево донела неколико одлука којима се жели задржавање, враћање људи на село, а не његово осипање и сиромашење. Пример Словеније је по том питању поучан. Тамо се не гасе школе на селу, већ се сеоске средине, јачањем инфраструктуре и изградњом потребних објеката, у економском и културном смислу изједначавају са градским.

Што се тиче статуса просветног радника у нашем друштву, могу рећи да је он још увек и све више неповољан. Из разлога што економска основа његовог рада не дозвољава да се просветни радник бави усавршавањем васпитно образовног рада, већ је претежно упућен на превладавање сопствених егзистенцијалних тешкоћа. Примера ради, неприхватљиво је да професор у гимназији, школи која има резултате репузбличког и савезног значаја, има мању плату од чистачице у "Електроистоку" или другој организацији која има монополски положај. Једини начин да се превазиђе постојеће стање, које видимо у неким срединама због лошег материјалног положаја радника добија екстремне нежељене димензије, је у признавању стварне вредности рада просветног радника и признавању знања односно науке као производне снаге, без чега нема напретка једног друштва. Не треба заборавити да је васпитно образовна област верификована у свим значајнијим документима ове земље као делатност од посебног значаја и интереса.

"СЕЉАК ИЗ КОМИРИЋА" КАО КУЛТУРНИ INDEX

(ТГ): Лош положај школства, у нашој општини, резултат је и лоших кретања и решења на макро плану. Како ти гледаш на културу данас у Ваљеву? Иако ни она није имуна од општих кретања, много зависи од специфичних услова, људског потенцијала. Има показатеља, спољних бар, да Ваљевска култура превазилази стање провинцијске затворености, мастодонтског ја па ја, те богомданости богомданих за културна питања и кретања.

- Када је реч о култури онда је сигурно да између школства и културе постоји непосредна веза и интерес да креативни дух превалада медиокритетство и догматику. Основни и најважнији услов за развој науке и културе је слобода стваралаштва. Друга претпоставка је да у институцијама културе раде људи који познају одређене сфере културних области. Културу не може унапредити никаква кадровска комбинација. У том случају нам се не би дешавало да институција културе, која има у задатак да анимира целокупни културни живот града, за свој врхунски домет проглашава израду Вуковог портрета постављеног на Тргу, искрено речено портрета сумњивих уметничких вредности, који је пре плакат него оно за шта се жели представити.

Могао бих да истакнем да и поред тешког материјалног положаја културе у целини постоје и озбиљнији покушаји да се учине продори на југословенском плану: Галерија, Музеј, у последње време Библиотека као и појединци који делују изван институционалних оквира. Али овде се стално сукобљава локална свест која нема ничег заједничког са културом, културом која не познаје никакве границе, са културном свешћу која би да изврши озбиљнији продор на ширим југословенским просторима. Последица локалног, уског схватања културе и затварање, с једне стране појединих институција у градске оквире а с друге отежавање рада институцијама и појединцима који културну делатност и стваралаштво виде у првом реду на фону универзалног.

У Ваљеву не постоји издавачка интеграција. Нажалост, донети локалног листа "Напред" су ипак само локални. Тако да није чудо што је у том листу културни индекс "сељак из Комирића", а главни уредник напис у "Књижевној речи" коментарише из заштићености своје и само своје рубрицице. Надаље, трагично је да ваљевски издавач "Милић Ракић" који је већ изштампао књиге свог Издавачког савета и у међувремену разматра понуђене мемоаре ваљевског Пушкина, творца чувених стихова "На церићу врабац цврчи / за врабицом својом трчи" закулисним радњама одбија рукопис једног од првих југословенских књижевних имена, Милована Данојлића.

НАША ИЛИ ЊИХОВА ПОСЛА

(ТГ): Као сарадник "Идеја" и човек који стваралачки реагује на своју окруженост, вероватно си заинтересован за другачију издавачку политику?

Писана реч, односно издаваштво је кључ за разумевање, али и развој једне цивилизоване средине. Дакле, локални лист, издавачки часопис за културу, кога Ваљево нажалост нема, морају бити стожери културе једнога града, схваћени као једна интеграциона целина.

Недавна ретроспективна изложба Шејкиног сликарства у Модерној галерији то најбоље потврђује. Многобројни Шејкини текстови, који су кључ за разумевање његовог сликарства нису публиковани. Да је постојао часопис за културу и та незаобилазна димензија Шејке била би потпуно презентирана, и донети његовог укупног стваралаштва били би доступни. Овако, кроз каталог, то се само делимично успело.

Да би Ваљево било значајнији културни центар, у првом реду мора добити издавача, као што га има Горњи Милановац, часопис попут "Градца" или "Идеја" и локални лист лишен назначених слабости. А то је најзначајније у сфери уметности и културној баштини Ваљева. Не треба заборавити да је за ову средину, чак и наш највећи филозоф, Бранислав Петронијевић, који је учио гимназију у Ваљеву, непознат. За разлику од чувеног локалног списатеља, коме су омиљене теме: недостатак шинтерске службе, пецање сомова на Ђатиној брани, и пуштање дечијих змајева на Пећини. Ван памети! Рећи ћете "наша посла". Не, то су њихова посла!

(ТГ): Да резимирамо...

- И поред озбиљних напора учињених у култури овог града, чини ми се да је најбитније довести у ред и одређени склад културне вредности према њиховом стварном значају.

Разговор водио
Драган Тодоровић

РАЗГОВОР СА МЛАДИМ ФИЛМСКИМ СТВАРАОЦЕМ ЗОРАНОМ БОРЂЕВИЋЕМ

Клуб омладинског центра "Миливоје Радосављевић" Ваљево. Четвртак увече дан после премијере комада "Острвска прича". Разговарам са Зораном Борђевићем, младим ваљевским редитељем али сасвим другим поводом. Зоран је режирао и документарни филм о рано преминулом песнику Сретану Кушаковићу "Поздрави све који питају за мене".

(ТГ): Зоране кажи ми какав је то филм?

- То је документарни есеј о животу, боље рећи о судбини ваљевског песника Сретена Кушаковића.

(ТГ): Због чега наслов "Поздрави све који питају за мене"?

- Када сам прелиставао његову заоставштину, заједно са Славецом Радовановићем пронашао сам једно писмо неуропсихијатриске клинике из Вршца, које се завршило са "Поздрави све који питају за мене".

(ТГ): Шта те је навело да снимиш филм о Кушаковићу?

- Ја и Сретен, ма да нисмо били истих година, он је од мене био старији осамнаест година, у неку руку смо били пријатељи, Сретен је био прави боем и у дружењу са њим он је покушавао да нам открива тајне преко песама. Хтео сам да снимим филм са самим песником док је још био жив. Умро је на први дан снимања тачно на свој четрдесетчетврти рођендан, потпуно сам у парку на клупи. Касније сам снимио филм о њему, али без њега. Филм расправља о Кушаковићевој метафизичкој поезији и судбини. Његова поезија ме додиривала као филмови Тарковског.

"У понору
овде
под каменом
где хлад
сенка једина
нагриза нам кости..."

(ТГ): Колико дуго си радио на снимању филма?

- Филм сам радио, и још увек га радим, завршавам га. Филм је снимао камерман Неша Стефановић који је такође био Кушаковићев пријатељ.

(ТГ): Кад очекујеш завршетак филма и премијеру?

- Премијера ће бити у новембру. Са филмом идем на Прашку академију (ФАМУ) на пријемни испит за одсек документарне режије.

(ТГ): Намераваш да радиш нешто ново?

- Управо сам завршио представу "Острвска прича" по сценарију Зорана Стефановића, који ми је помогао на пројекту о Кушаковићу, која је доживела премијеру надам се успешно. Иначе радим на сценарију два документарна филма. То су филмови о старом Тешњару и реци Градац.

ПОЗОРИШНА КРИТИКА

Зоран Стефановић: Острвска прича

Тешко је сетити се када су Ваљевци имали прилику да виде једну аматерску представу. Синоћ се то најзад десило у сали Ваљевског омладинског центра. Група глумаца (не баш правих аматера) по сценарију Зорана Стефановића извела је "Острвску причу", инспирисану једним од најбољих светских стрипова, Кортон Малтезеом.

Можда помало неочекивано, одзив публике је био изненађујуће велики.

Неадекватни услови за реализовање једног културног догађаја утицали су, да уз лошу глуму и пар самовољних импровизација текста, првобитно замишљена модерна драма прерасте у фарсу. Сценариста је у свом оригиналном тедсту покушао да направи комад који би у основи имао Корта, али са сасвим другачијим освртом на збивања и свет него што је у стрипу.

Радња се одвија на Карибима, где је за наставак револуције потребно открити закопано Благо у чију потрагу крећу Кортон и Распућин. Неизоставна је и Златоуста која попут сенке прати Малтезена на свим путовањима помажући му при том својом магијом и видовитошћу.

Пинта, познатији као Радозан III где је непревазиђен, добио је главну улогу. Међутим изневерио је очекивања и обожаваоце навикнуте на његова брилијантна остварења. Катарина Вићентијевић била је Златоуста. Прилично извештачено је одглумила капетанову пријатељицу. Затим, Распућин - Обрадовић Саша. У појединим сценама изузетно је глумио, али засметало је то што је малу, бедну салу заменио бродвејским даскама, па се често губио у високим тоновима. Друга женска улога - Нела, појављује се само у престави али не и у стрипу. Можда је то једна од бољих улога што доказују и симпатије публике изазване како њеном појавом тако и глумом. Мика Новаковић и Милан Јездич, заједно са Миливојевићем пружили су бледу слику. Самим тим што су сценаријем били предвиђени као споредни ликови у представи се не би ни приметили да неке њихове сцене нису подсећале на оне из наших партизанских филмова.

У целини гледано представа има и добрих и лоших страна. Музика компинована посебно за ову прилику, браће Миливојевића, затим плес Бранка Глишића и Нелина глума уз текст, који, да није претрпао разне преправке, могли би гледати као нешто добро у "Острвској причи". Иначе, ако изузмемо ове факторе представа би се могла гледати као скеч који изводе ученици основне школе.

Најбоље у целој "Острвској причи" биле су сцене непредвиђене, а изузетно комичне: пад Пинте са све "креветом" на под, Сашин монолог о брковима, губитак минђуше главног јунака. У тренутцима када причају о лешевима који висе обешени на тргу. Пинта и Каћа збуњено гледају у Лајт-шоу на плафону и то је најсликовитији приказ добре сценографије.

Крај, као и све у осталом, помало нелогичан. Буран аплауз поздрављао је извођаче који су ипак у ово остварење уложили и време и труда. А то треба ценити и поштовати. Неки су могли и боље, али можда једноставно није био њихов дан. Сценариста разочаран јер у потпуности није успео да оствари своје замисли, заслугом режисера који би можда направио драму да је текст оставио у оригиналу.

Бероватно ћемо једног септембра гледати Зоранову представу када ће она заиста постићи прави успех.

Радић - Јосиповић

МОДА У СВЕТУ

О МОДИ У ОВОМ ТРЕНУТКУ

Поводом 15. септембра у Ваљеву се већ традиционално одржава модна ревија у организацији конфекцијске куће "Узор". Ове године биће представљени модели академског сликара и модног креатора Бранке Шишиначки-Обрадовић из колекције пролеће-лето 87/88, један део колекције намењене извозу као и модели од тексаса.

Поред спортског стила са неизбежним сукња-панталонама које ће по речима Бранке Шишиначки-Обрадовић бити главни хит предстојеће сезоне, неке креације су рађене у тзв. романтичном или "градском" стилу од танких и лепршавих материјала који најбоље изражава тенденцију наглашене женствености.

Пет професионалних манекена из Београда ће својом лепотом и шармом допринети да ови модели, од којих смо најуспешније видели на кандидаткињама за избор "Мис нарциса" на Дивчибарама, засијају пуним сјајем.

Ваљевкама ће само мали број креација са ревије бити доступан. Већина њих рађена је за извоз и уопште, осамдесет одсто производног програма који се састоји од лаке женске конфекције и спортских модела, ваљевски "Узор" извози. Овај податак као и став домаћих потрошача према производима из ове конфекцијске куће зависи од трговаца исто колико и од произвођача. Јер они су ти који одлучују шта задржати код нас, а шта пласирати иностранству.

Ипак, Бранка Шишиначки-Обрадовић као путник по разним крајевима света и као стручњак који има прилику да се упозна са бројним светским стилевима и трендовима облачења сматра да Ваљевке негујући углавном "градски" стил, стил женствености и умерености, прате модна збивања у свету.

А млади Ваљева?

Они се ионако облаче како се то њима чини згодно. Они кроз то одевање говоре о својим карактерима, прекупацијама, идеалима, плановима, жељи да шокирају или импонирају. На питање како прате моду, рекли су:

Наташа (16): "За мене добро облачење значи лепоту живљења, одраз мог доброг укуса. То је нешто што ме привлачи, свиђа ми се бити лепо обучена, дотерана, нашминкана. Не знам како се беспризорни стил облачења неком уопште може свиђати."

Ана (18): "Презирем шминкере јер они би на себе навукли било шта, само да је скупо и потписано неким познатим именом, амблемом. Празни су, немају стила. Мени је на читавом свету најважнија моја фризура."

Сања (18): "Свиђа ми се висока мода и мислим да је одевање уствари огледало духа и да је, нарочито за девојке, и те како важно."

Мирјана (15): "Облачим се у стилу педесетих зато јер мислим да је то било боље, романтичније, а мода женственија."

Тако мисле они. А ви?

Дођите на "Узорову" модну ревију. Можда ћете на том светлу пронаћи свој стил облачења.

Голубовић Жељка

ТЕШЊАРСКА ПАТКА

ЖИВОТ ТЕШЊАРСКИХ БИРТИЈА

У центру шљиварског краја, надомак Подгорине, Ваљевци су одувек били познати по пијењу и дружењу у кафанама. Чађавих механа и веселих биртија било је увек пуно, али они тешњарски бирцузи били су незаменљиви јер су их сами Тешњарци чинили таквим.

По мишљењу оних који у себи носе дух Тешњара својих деда, с почетка овог века, најлепша кафана у том крају била је "Илија Бирчанин". Први власник био је Стева Ђорђевић, ондашњи трговац и кафеџија. Кафана је била мала, под од цигле, а споља слика Илије Бирчанина, рад чувеног ваљевског молера Адама Читаковића. Кухиња беше одлична, увек спремна да у било које доба дана послужи госта. У то време, прве деценије XX века, косиг (врста јела) је коштао свега девет динара. Да би схватили цену јела довољно је истаћи да је учитељска плата износила 60 динара.

Овај изглед кафаница је задржала и када су јој власници били Илија Боковић а касније до национализације Танасковић. Што је још важније она је задржала дух живљења без обзира на време које је протицало. Мала сала била је одувек уточиште градских љубитеља добре капљице. У њој се, за време чистог понедељка прве недеље ускршњег поста, деценијама славио бекријски празник. Овом приликом скупљале су се бекрије из целог града такмичећи се ко ће више попипати ракије из великих чаша. Такмичење је трајало цео дан и увече су се сводили рачуни. Победника је проглашавао писар који је све време такмичења водио евиденцију на табли за таблић. Нови "краљ" бекрија као награду добијао је венац од сушених паприка, симбол пијанства, јер како кажу: кад се човек заљути може добро и да попије. Како би "краљ" често био толико пијан да није знао шта ради, нити шта са њим раде, другови су га забаве ради, возили по Тешњару на дрвеним колима тако да би "његозо величанство" тек пред зору стигло кући где се његова титула није признавала и поштовала.

Поред ових светковина кафана је имала своје сталне госте који су временом постајали живе легенде и главни извори анегдота кафанског живота. Још увек Тешњаром кружи прича како је Бошко звани Торлак идући са пијаци, већ по навици свратио у кафану, спустио корпу са јајима и страствено заиграо таблиће. Занет игром на корпу је заборавио, а пајташи да би га одвукли од карата, кришом су јаја обарили и вратили их у корпу коју је Бошко однео кући. Након неколико дана, правећи колаче за славу, жена је запрепашћено установила да су сва јаја барена. Поред гнева последице нису биле велике, сем што Бошко није тако често одлазио у кафану.

И поред тога ова биртија је живела дуго захваљујући биртијашима који су јој удахнули живот и захваљујући којима она и данас постоји у причама и сећањима која се преносе са колена на колено.

Према казивању Борислава Вујића припремила

Надежда Станојевић

ТЕШЊАРСКЕ ЦЕНЕ

Најјефтинији ручак у Тешњару могао се добити код чика Аћи-ма чокалије - цела 2 динара коштали су порција пасуља без меса, два парчета хлеба и један кисели краставац.

*

Чика Јаша перција продавао је две перце за један динар, а исто толико коштали су и једна погачица уз чашу киселе воде.

*

Најбоља цигарета тог времена био је "Ибар". Два комада коштала су пола динара.

*

Стари Тешњар није знао за реч "инфлација".

*

Чика Шваба - бербер читавих 10 година наплаћивао је своје услуге само 2 динара.

Ех, да је данас тако. (Према казивању Боре Вујића)

припремила Славица Ристовић

ФЕЛТОН ТЕШЊАРСКОГ ГЛАСОНОШЕ

ПРИЧА О ВАЉЕВСКОМ РОКУ (1)

ЖИВОТ И ОПСТАНАК ВАЉЕВСКЕ РОК МУЗИКЕ

Дуги низ година у Ваљеву није покренуто питање значаја и рада рок музичара. То није случај само у Ваљеву, већ и у другим провинцијским местима где је третман рок музике и њено битисање на маргинама културних догађаја. Поставља се питање шта кочи развој и рад рок музичарам који су у неку руку професионалци и да ли је то због монопола великих градова што је иначе пракса јер, то доказују дискографске куће? Нешто о овоме рећи ће нам МАХ, вођа ваљевске групе "Долар", која ради већ 8 година и у том раду још увек не по-сустаје.

(ТГ): Шта мислиш о третману група као што сте ви?

(МАХ): Уопште мислим да је у југословенској РОК музици за-
постављен квалитет, баш због тога што велике дискографске куће фор-
сирају групе из великих центара. А оне су у међувремену дале све што
су имале тако да се јавља сиромаштво у идејама што се манифестује
плагијатима у недостатку сопствених идеја. И мислим да нешто ново,
нека свежа крв у РОК музици, потиче баш из провинција која је дуги
низ запостављена.

(ТГ): Да ли групе из провинције могу да промене нешто у
свом статусу с обзиром на стање у РОК музици.

(МАХ): Могу, само у случају да неко од чланова бенда има ВЕ-
ЗУ у дискографској кући или у неком средству јавног информисања,
што не гарантује ништа, с обзиром на квалитет, јер то после оваквих
услова и не игра велику улогу.

(ТГ): Шта чине места, да не кажем постојбине тих група, да
им помогну у њиховом раду и просперитету?

(МАХ): Ја сам упоран, што не гарантујем за остале чланове
бенда, јер их је много прошло кроз поставу групе. А то, зашто и како
могло би да се објасни да је то љубав према музици, која се у ме-
ђувремену, због опште ситуације претворила у бизнис.

(ТГ): И на крају овог разговора, шта ће се десити ново у
раду групе "ДОЛАР"?

(МАХ): То не могу сада прецизно да кажем, знам да ће бити
нешто велико, уосталом "о том, по том".

Разговор овакве врсте није ни први ни последњи, што доказу-
је досадашња рок сцена код нас, а ми покушавамо бар мало да утичемо
на то да се тренутно стање бар мало промени (мислимо на РОК музи-
ку). Надамо се да ћемо у томе имати бар мало успеха и подршке у овој
нашој средини, ако не и шире.

(наставиће се)

разговор водила
Весна Милисављевић

САДРЖАЈ ТЕШНЈАРСКИХ ВЕЧЕРИ

ПЕТАК 11.09.1987.

- 20.00 САТИ: Промоција књиге о занатству - Плато испред
друге Здравствене
Организатори: Удружење занатлија и НРУ "Напред"
- 21.00 САТИ: Староградске песме и романсе - Ресторан "Мали Париз"
Организатор: УРО "Слога"

Домаћин вечери: НРУ Напред и Здравко Ранковић

СУБОТА 12.09.1987.

- 20.00 САТИ: Монодрама (Анђелка Миливојевић) - Плато
Организатор: Омладински центар "Миливоје Радосаљевић"
- 21.00 САТИ: Гусларско вече - Ресторан "Илија Бирчанин"
Организатор: КУД "Јабланица"

Домаћин вечери: Бранко Лукић

НЕДЕЉА 13.09.1987.

- 20.00 САТИ: Драмски колаж (млади ваљевски глумци) - Плато
М. Трифуновић
- 21.00 САТИ: Тамбурашка музика - Ресторан "Код Ујке"
Диригент тамбурашког оркестра КУД "Абрашевић"

Домаћин вечери: КУД "Абрашевић" и Коста Марковић

16.

СРЕДА 16.09.1987.

20.00 САТИ: Вече ликовних уметности - Тешњар
Изложба Мила Петровића и изложбе младих
ваљевских сликара - Дуле Арсенић и
Богољуб Арсенијевић
21.00 САТИ: Без музика - Ресторан "Интермецо"
Тихомир Станојевић

Домаћин вечери: Ваљевска гимназија и Војислав Андрић

ЧЕТВРТАК 17.09.1987.

20.00 САТИ: Филмови о Ваљеву и Ваљевцима - Плато
Дом културе и Михаило Михаиловић
21.00 САТИ: Ромска музика - Ресторан "Мали Париз"
Удружење музичара и МЗ "Стари град"

Домаћин вечери: Милорад Радојичић

ПЕТАК 18.09.1987.

20.00 САТИ: Књижевно вече
Организатор: Градска библиотека "Љубомир Ненадовић"
21.00 САТИ: Изворна народна музика
Организатор: МЗ "Стари Град" и ОК "Тешњар"

Домаћин вечери: Градска библиотека и Остоја Продановић

ОБАВЕШТЕЊЕ:

Редакција Тешњарског гласоноше позива све млађе не афирмисане ствараоце, да узму учешће у рубрикама прозе и поезије - проза (због простора) 1,5 шлафони, новинарског прореда. Поезија: до пет краћих песама.

редакција овог броја:

Жељка Голубовић
Александра Головић
Маријана Јанковић
Катарина Одановић
Милан Јездић

Секретар редакције: Марија Новаковић

Уредник: Славен Радовановић
Светлана Јевтић Петронић
Весна Миличављевић
Славица Ристовић
Надежда Станојевић
Наташа Радић
Јосиповић Слађана

Савет: Милан Јанковић
Војислав Андрић
Милорад Радојчић
Здравко Ранковић
Славен Радовановић

Председник Савета: Милан Јанковић

Технички уредник: Југослав Кандић

Зам. тех. уредника: Душан Малешевић

Опрема корица: Душан Арсенић

Гештет. тех. опрема: Миливоје Милинковић

Овај број ТЕШЊАРСКОГ ГЛАСОНОШЕ штампан је 11.- 12. септембра
1987. године у просторијама Ваљевске гимназије.
Лист је ослобођен дажбина у периоду свога излажења.
Тираж: 125 примерака.

(за директора В. Андрић)